

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annales Episcoporum Slesvicensium

Cypraeus, Johann Adolph

Coloniæ Agrippinæ, 1634

Capvt XXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64615)

CAPVT XXVII.

*Vandalus vt discat diuini oracula verbi
Impius, en Præsul mox Fridericus adest.
Post ponto infelix submergitur ille profundo,
Percharus Regi flaminibusq; pijs.
A. C. 1163,*

ANNO 1167. Occoni mortuo successit Fridericus Episcopus Slesuicensis, qui & ab Eskillo Lundensi legitimè ordinatus ac consecratus fuit. Vir eruditus, magni animi & consilij, rerum gerendarum peritissimus, vt qui non tantum in literis versatus, sed & in remilitari benè egregieq; exercitatus esset. Hoc tempore Waldemarum eius nominis primus, bellum aduersus Wandalos mouit, eosq; terra persequi cœpit, ope & præsidio Henrici Leonis, qui illi subsidio misit Casimirum & Bugislaum Pomeraniæ Principes, & Pribislaum Obotritorum Principem. Rex in eo bello fortunam secundam expertus est, quòd Principes fœderati eius dicto audientes sese præberent, & quæcunque imperasset, sedulo diligenterq; exequerentur. Quamuis autem Rex recenti adhuc memoria teneret, Wandalos & Sianos malè de suis subditis meritos esse, vt quos sæpè bello adorti funditus deleuissent atque prostrassent, eoq; nomine iustissimam illos bello persequendi sibiq; subiugandi causam & occasionem haberet: attamen iniuriarum, & damnorum quæ intulissent, memoriam obliuione delere, eaq; benignè illis condonare maluit, quàm armis vindicare, hostemq; vicisci contendit, quòd ad altiora, hoc est, ad religionem Chri-

Christianam propagandam animum adiiceret. Atq; in eam curâ & cogitationem, dum toto animo ac viribus incumbit, ad Idolorum cultum, qui adhuc in illis locis vigeat, extinguendum & extirpandum sese totum conuertit. Primùm Arconam urbem, Rugianorum Metropolim, obsidere statuit, quòd ibi fanum esset celeberrimum, Ethnicisq; ac Paganis sacratissimum, Christianis autem propter Idololatriam execrabile. Fanum erat vndique lapide quadrato expositum, & artificio insigni, & varietate operis exstructum. In eo Idolum stabat, humani corporis formam & imaginem referens, quatuor capitibus expressum & fabrefactum, quorum duo à tergo, duo verò à facie, vultibus in dextram & læuam reflexis. Dextra manu idolum cornu gestabat, ex metallo varij generis conflatum, quod vino Sacerdos illius templi implere solebat, & inde anni sequentis vbertatem prælagire & prædicere. Læua arcum tenebat ad latus reflexum, barba tonsa. Sed & iuxta frenum, sella, ocreæ, ac gladius eximie magnitudinis, cuius vagina auro obducta erat, appensa cernebantur. Huic Idolo, quod Iano quodammodo comparaueris, collectis fructibus & messe finitâ, quotannis ante fanum solenne epulum, mactatis pecudum victimis, à totius Insulæ plebe, & vulgo promiscuo dabatur, quò certiores de euentu anni sequentis redderentur. Sacerdos barbatus vaticinaturus, cornu apprehensum introspicit, vtrum ex eo liquore aliquid exsiccatum & imminutum sit. Si nihil detractum viderit, vbertatem omnium rerum & annum fortunatum prædicat; si liquorem decreuisse animaduenerit, annonæ caritatem prælagit, & segetem fructusq; collectos in annum sequentem asseruari iubet. Vinum autem vetus ebibens ad pedes Idoli effundit, & iterum replet, & paulò post, quasi officio propinandi statuam veneretur,

tur, vinum exhaurit. Placentam etiam pinsere solet Sacerdos mulso admixto, eâ magnitudine, vt ferè hominis staturam adæquet, eamq; Idolo sacrificat. Iuuentus autem eo tempore libaminibus adeò luxuriabat, ebrietatiq; & intemperantiæ ita penitus sese dabat, vt sobrietatem omninò detestaretur, quasi sobriè colere Idolum nefas esset. Quin & capitatio, hoc est, tributum in singula capita instituta erat, & quilibet nummum vnum quotannis pendebat in cultum simulachri. Sed & prædones tertiam partem ex prædâ illi offerebant, quasi eius beneficio prædam acquisiuisent & consequuti essent. Imò rumor est, trecentos equites militasse equis Idolo, & quidquid vel terrâ vel mari prædati essent, id Sacerdoti custodiendum dabatur, vnde templi ornamenta conflabantur. Sed nec exteris licuit vendere, emere, aut mercimonia facere, antequam fano pecuniæ certam summam soluisent. Imò humanis hostijs, quod horrendum & execrabile est, & inprimis Christianorum, Idolo litatum esse ferunt, quod id ab Idolo petatum adfirmarent. Interrogati Idololatæ, vnde cultus ille abominandus originem duxisset, responderunt, à Carolo Magno sibi imperatum esse, vt S. Vitum colerent, Sed illi à Diabolo excæcati, Creatoris obliti, creaturam *Santevitum* nomine adorarunt. Cæsar quidem in honorem sancti Viti templum ædificauerat, & vt inde annuum censum Cœnobio Corbeiensi penderent, mandarat. Sed illi religione neglectâ, & Cæsaris Imperio spreto, peculiarem sibi Deum constituerunt, idq; quòd dicerent, se Deo externo parere nolle. Atq; cum tali fuisse habitu & formâ, memoriæ proditum est. Hanc religionis profanationem, & superstitionem extirpare cupiens Rex, ciuitatem Arconam grauius oppugnauit, & vt sese dederent, propositis conditionibus, imperauit. Quarum summa erat, vt Christianos

stianos captiuos laxarent, Religionem Christianam amplecterentur, eamq; secundum ritum Ecclesiarum Danicarum colerent: stipendia & tributa sacrorum veris Dei ministris penderent: &, vt quoties à Rege vocarentur ad ferendum auxilium, sese sisterent. Quibus peractis, postridie Absolon Archiepiscopus Lundensis, (*is est, cuius impulsu Historiam Saxo Grammaticus contexuit,*) vnà cum Friderico Slesuicensi Episcopo, qui & obsidioni interfuit, & Bennone Megapolensi, & Proceres simulachrum euertere & prostertere iussi, vrbem ingrediuntur. Horum satellites & ministri Idolum magnâ curâ & circumspeditione è terrâ effodiunt & eruunt, ne, si forte fortuna id laberetur, & aliquem attritu opprimeret, aut quassaret, id ab hominibus superstitiosis violati numinis pœnæ imputaretur. Cumq; simulachrum magno fragore ciuib; circumstantibus in terram concidisset, humiq; prostratus iaceret Deus manu factus, à Regijs mandatum est, vt fune ad collum alligato è templo extraheretur, & per medium Slauorum exercitum traduceretur, vt hac re moniti & edocti cognoscerent, se Deum coluisse, qui sibi ipsi opem atque auxilium ferre non posset. Ita simulachrum, vt imperatum erat, protractum, paulò post in frusta concisum, & in ignem coniectum, fanum quoque solo æquatum, nec non & ærarium locupletissimum direptum & expilatum fuit. Sed & continuò templa duodecim in terrâ Rugianorum ex lignis, quæ Rex ad vsum machinarum bellicarum aduexerat, ædificari cepta sunt. In quibus Absalon, & Episcopus Slesuicensis Euangelium publicare & annunciare cœperunt, qui & per Dei gratiam docendo sacraq; administrando in vrbe multum profecerunt, ita vt multi ad fidem Christianam conuersi, lauacro sacro abluerentur. Rex quoque in templis ædificandis, stipendijsq; ac
pro-

uentibus, vnde Sacerdotes sese alerent ac sustentarent, constituendis ac ordinandis, sumptus fecit quam maximos; eoque rem perduxit, vt Rugiani Christi religionem amplecterentur. Sub id tempus Rex Legatos Romam misit, qui Pontificem de obitu Patruī Canuti Ducis Slesuicensis, certiore redderent, simulq; testificarentur de eximijs ac stupendis miraculis, quæ ab illo edita, omniumq; sermone iam peruulgata essent. His cognitis Pontifex seriò mandauit, vt Proceres Regni congregati, solenni processionis & precationis officio, Canuti corpus de sepulchro sublatum & consecratum aræ imponant. Quod & factum est Rege iubente, qui tantâ humanitate & beneuolentia Sacerdotes ministrosq; Dei, & totum cleri ordinem complectebatur, vt maiori non posset. Sed & liberalitas eius, quâ aduersus Ecclesiam Slesuicensem vsus est, maximè prædicanda est. Nam testamento facto, dimidiâ fabricæ monetariæ partē Ciuitatis Slesuicensis Episcopo legauit, & vt post mortem suam ei traderetur, seriò mandauit. Semissem item patrimonij sui, ac peculium reliquum, secundum leges patriæ eidem Episcopo dedit & legauit, additâ comminatione, vt qui his contrauenire ausi fuerint, pœnæ sempiternæ cruciandi addicantur. Interim tamen successoribus suis potestatem concedit, si has donationes & legata solutione æris & pecuniæ redimere velint, vt id illis liceat. Addit, se eam ob causam hæc legasse & dedisse, vt Sacerdotes Slesuici & in Daniâ, se, & coniugem suam, eorumq; hæredes, precibus ardentibus Deo commendent, & pro eorum salute ac incolumitate assiduè ac indefinenter orent. Postquam autem Henrico Leoni renunciatum esset, Regem in bello cum Rugianis gesto superasse, & tributa illis imperasse, obsidibus in eam rem acceptis, Legatos ad Regem mittit, & vt auri, mulsæ nomine à Rugia-

Rugianis soluendi, partem dimidiam mittat, & obsides diuidat, petit. Quod cum Rex se facturum negaret, bellum aduersus illum mouet. Casimirus autem & Bugislaus, quod spe, quam de Rugiâ suâ Ditioni adiiciendâ conceperant, frustrati essent, à Rege deficiunt, & fidem violant. Quin & munitiones, quibus Slauis aditus in Daniam excurrendi & prædandi interclusus erat, demoliuntur, & ædibus sacris subuersis, Christianisque obtruncatis, Ditionem Religione exsoluunt, & in Daniam bellum parant. Regem imparatum & inermem aggrediuntur. Qui impetum & irruptionem de improviso factam, vt potuit, sustinuit, & aspero ac turbulento isto rerum statu, temporisq; angustijs, vt potuit, exercitum quendam naualem collegit. Copijs autem terrestribus, quas habebat, filium nothum, Ducem vel Præfectum Slesuicensem præficit, & in Wagriam, quæ tunc Holsatis parebat, Aldenburgum mittit. Hic Cirnpanos obuios fudit, fugauitque, & mille loricatis, agros in locis maritimis sitos, deuastat. Interim tamen templis & locis Deo sacris parcit, vsque adeò, vt nec bona & facultates in ædes sacras ab hostibus comportatas militibus diripiendi & expilandi facultatem concederet, ne prædandi libidine, sacrilegio sese obstringeret, & occasionem calumniandi maleuolis præberet. Quare magnam laudem adeptus est, quam Sacerdos Bruno præconio extulit, & vndique peruulgauit, in primis autem, quod sacrilegas à fanis manus abstinuisset. Rex, qui irruptionem, & iniurias à Slauis acceptas probè vltus esset, eorum agris & finibus vastatis, domum vnâ cum milite, præda omnis generis onusto, redit. Slau, qui prædam paulò ante partam, & propria bona amisissent, vindictæ & bellandi cupidi, anno sequenti de improviso rursus in Ducatum Slesuicensem, & in Daniam irrumpunt, eamq; vbiq; vastan-

vastan-

vastantes ac depopulantes, usque adeò, ut non minorem, imò æqualem prædam reportasse existimentur. Nam Regem circa belli apparatus occupatum, inopinantem, & nihil tale metuentem aggressi, omnia diripuerunt. Rex autem paulò post classe eximia instructâ, tantisque militum copijs munitus ac stipatus iterum appulit, ut cum eo prælium committere, manumque conferere Slaui omnino vererentur. Quâ de causa, Henrici Leonis milites aliud consilium, longèque tutius, ac salubrius, ut ipsi existimabant, ineunt, nimirum, cum Christophorus Holsatiam populatus esset, prædamque illic egisset, & Rex classe suâ mare teneret, ut Slesuicensis Præfecturæ ditionem & agros inuaderent, eosque vastarent. Sed cum portas urbis Slesuicensis & Hexamilij clausas, & defensoribus præsidioque munitas accepissent, consilium mutarunt. Quamuis enim Rex peregrè ageret, tamen ad portarum custodiam sexagies mille Danos collocauerat. Quare Dani & Holsati, conditionibus utrimque propositis, de pace tractare ceperunt. Slaui interea undique magna clade affecti, concisi ac prostrati fuerunt. Iulium captum & direptum, maribus penè omnibus primo impetu occisis. Reliqui supplices facti, pacem petunt, & Regem honorantes, fidem ac obedientiam in posterum se illi præstituros esse, sanctè iurant ac promittunt. Cum in Daniâ omnia iam pacata, ac in tranquillum collocata essent, Pomerani nauem quandam mercibus & armis onustam, & à Socero Regi Daniæ missam spoliant ac diripiunt. Quam cum Rex per internuncios repeteret, Pomerani sannis & ludibrio Danos exceptos, domum remiserunt: quod undique mare pyratibus abundaret, nimiaque licentia ac impunitate abuterentur ac deteriores fierent. Rex eâ iniuriâ & damno commotus, de ijs vlciscendis consultare ac deliberare cœpit.

Nequa-

Nequaquam enim mussitandas has contumelias; impuneq; illas abire statuebat, toties laceffitus. Neque pro tanto delicto satis poenæ existimabat, quòd vrbes direptæ, & pecora tanto numero abacta essent, vt bubulcos mercede conducere oporteret. Imò grauius supplicium de illis sumendum putabat. Igitur Iutis Septentrionalibus subsistere iussis, Episcopo Slesuicensi Friderico, qui aliquoties prælio nauali interfuerat, prouincia & potestas Slauiam vnà cum Iutis australibus oppugnandi & inuadendi committitur. Eum statim Regis filius subsequutus est. Quam expeditionem Episcopus Slesuicensis Fridericus, vir excelli animi, & omni laude dignus suscepit. Classe in altum prouectus, cum flatum lenioris auræ peteret, & ventus vehementior spirans velum latum complexus esset, in mare tempestate coortâ classis abripitur, ita vt nautæ nauium concursum vix vitare possent. Tandem gubernaculo deficiente, nauem turbo euerit, Episcopo vnà cum alijs omnibus submerso. Cuius fatum & mors reliquis eò fuit calamitosior, quòd sociorum cadauera statim reperta fuerint; Episcopi autem corpus, quamuis maiori cura ac diligentia præcæteris quæsitum, ante diem Pentecostes inueniri tamen non potuerit. Quo die corpus ad litus Selandiæ appulsum, & vndarum fluctibus eiectum, illæsum minimeq; putidum repertum fuit. Quod viri huius sanctitati & integritati adscribendum, vetustas pia ac sancta existimauit. (*Saxo fol. 187. lib. 141*) Quæ & hoc veneratione ac admiratione dignum censuit, quòd Episcopi corpus tanto tempore ab amicis quæsitum, nec inuentum, die solenni, qui Spiritui sancto dicatus est, voluerit Deus inclarescere. Quâ de causa, & memoriam corporis inuenti peculiari & honesto cultu honorare posteritas consuevit. Quin & Absalon Archiepiscopus mortem hanc improuisam & interi-

tum

tum Friderici maximè deplorauit, longissimoque tempore anxie ac vehementer luxit, vsque adeò, vt tanti viri neque obliuisci, neque sine suspirio & gemitu meminisse posset. Extremum quoque, quod potuit, illi officium ac honorem præstitit ac exhibuit in eo, quod honorificè in templo Cœnobij Sorensis eum humanum curauerit, in ea templi parte, quæ ad Austrum vergit, superiori ad chorum. Sepulchrum eius, in exiguo lapide lateritio, Epitaphio inscripto, notatum est, eiusque insignia, in columnâ quâdam depicta, cernuntur ac perspiciuntur. Rex verò, qui id, quod semel ceperat, ad exitum perducere cupiebat, Absoloni Archiepiscopo, & Canuto summam belli, & expeditionis committit. Qui classe prædatoriâ soluentes, magnâ celeritate in Pomeraniam nauigant, copiisque in terram expositis, Slauos inopinantes nihilque tale metuentes adorti opprimunt, & agrum maritimum vastant. Quibus cum resistere non possent Casimirus & Bugislaus, quod viribus impares, potentiaque longe inferiores essent, de pace agere ceperunt. Quæ his tandem conditionibus coijt, vt Absoloni Duci, primario capiti, centum libras nummum, necnon duo millia talentorum Canuto, numerarent ac persoluerent, & vt captiuos, quos haberent, liberos dimitterent, quod hæc summa, damnum Regi rapinis datum, æquare ac compensare videretur. Quâ pecuniâ numeratâ, obsidibusque, quos imperauerant, datis, pax tandem facta ac confirmata est. (*Diluuium & exundationem maximam, quæ in hæc tempora incidit, late prosequitur Helmoldus lib. 2. cap. 2. Dilapsis piratis, Dux Henricus Leo pacem inijt cum VValdemaro Rege Danorum, & pro commodis vtriusq; terre celebrauerunt colloquia ad Egdoram siue Lubeke, Rex Duci nummum raut pecuniam, eò quod per ipsum Ducem ipsius territorij limites à vastatione Slauorum fuissent liberati. Atque ab eo tempore*

tempore ceperunt inhabitari omnes Insulae maris, quae ad Regem pertinebant Danorum, eò quòd Pyratæ defecissent. Plura Helmoldus lib. 2. c. 6.

(Anno Domini 1162. Caesar ad colloquium inuitauit omnes Reges totius Christianitatis, & inter alios etiam Regem VValdemarum Laonam, quae in Burgundia sita est. Eo venit VValdemarus cum Episcopis Daniae. Helmold. cap. 91. Anno Domini 1163. Imperator Comitia celebrauit Bizantia. Quo venit Rex Daniae VValdemarus. In cuius comitatu Dux Borius erat. Quem ipse postea submersit, quia Regnum affectauit. Ibi VValdemarus duo regna Daniae & Suetiae ab Imperatore suscepit. Venit Archiepiscopus Bremensis conquerens ibidem, quòd tria regna Daciae, Sueciae, Norrvegiae, se de sua sede abstraxerint violenter, cum Iure deberent suam Synodum obseruare. Annal. fol. 191. Caesar Fredericus vocauit Regem Danorum VValdemarum ad colloquium, & cum eo iniit amicitiam. Et rogauit Rex Ducem Henricum Leonem, vt faceret sibi pacem de Slauis, qui sine intermissione vastabant Regnum eius, & pactus est ei amplius quàm mille marcas argenti. Vide ibi plura notatu dignissima. c. 87. Helmold. Henricus Leo deletis Slauis in eorum locum tandem Saxones, & alios Germanos collocat. Helmold. c. 88. & sequent. Anno 1168. VValdemarus Rugiam occupauit, & Idolum Zuanteuith demolitus est. Helmold. c. 12. lib. 2. Anno 1168. Danis Slauis, iussu Henrici Leonis bellum intulerunt, ac magna damna. Helmold. c. 13. lib. 2. at postea reconciliati Rex Danorum VValdemarus & Henricus Leo. cap. 14. & vltimo Helmold. Anno 1171. Dux Canutus in Diuorum catalogum est relatus. Anno 1172. Henricus Dux filiam suam Daniae Regi despondit, qui haredem ex ea non suscepit. Annal. fol. 194.

(*)

N

CA.